

“Bijela knjiga” usmene bošnjačke balade: Munib Maglajlić, *Bošnjačka usmena balada*, Sarajevo: Zemaljski muzej, 2018. 287 str.

U ukupnom bavljenju Muniba Maglajlića (1945–2015), koje u osnovi obuhvata usmenu liriku, epiku, baladu, romansu te prozu, kao i književnu historiju, etnomuzikologiju, bibliografiju i mnoge druge oblasti, posebno se ističe njegovo bavljenje sevdalinkom i baladom; sevdalinkom na kojoj je magistrirao i baladom na kojoj je doktorirao. Upravo će stoga njegovi radovi o ovim žanrovima usmene književnosti biti posebno istaknuti unutar njegovog bavljenja, a isto tako istaknuti i unutar ukupnog bavljenja ovim temama na širem južnoslavenskom i svjetskom planu. Njegov doprinos izučavanju bošnjačke usmene balade posebno se ističe iznijasiranim i preciznim žanrovskim određenjem ovoga poetskog žanra s jedne strane, te u traganju za historijskim događajima koji su ponukali usmenog pjesnika-pjevača da kreira određenu baladu, s druge. Iako su postojali radovi i prije Maglajlićevog bavljenja ovom temom, njegov se doprinos ogleda prije svega u definiranjima osobina i osobenosti bošnjačke usmene balade, koje je čine sasvim samosvojnim poetskim žanrom. Maglajlić je posebnu pažnju posvetio pitanju lokalnih obilježja u usmenoj baladi, kao svojevrsnom obliku zapamćenja, koje će se manifestirati imenima mjesta – gradova i mahala – te imenima i prezimenima aktera samoga događaja, što će biti prepoznato i kao jedna od temeljnih poetičkih odlika sevdalinke, što ukazuje na isti ambijent njihova nastajanja i dugoga trajanja.

Prvo izdanje svoje disertacije *Književnoteorijsko određenje muslimanske narodne balade* Maglajlić će u prerađenom obliku objaviti pod naslovom *Muslimanska usmena balada* u Sarajevu 1985. godine u izdanju tadašnjeg “Veselina Masleše”, da bi dijelove ove svoje studije nešto kasnije uvrstio u knjigu *Usmena lirska pjesma, balada i romansa* nastale u okviru obimnog projekta “Prilozi za istoriju književnosti Bosne i Hercegovine” Instituta za književnost i izdavačke kuće “Svjetlost”, objavljene 1991. godine u Sarajevu. Potom će se prerađena poglavlja ove knjige, uz dodatak šezdeset tekstova balada antologijskog izbora, pojaviti u knjizi *Usmena balada Bošnjaka* izašla u okviru edicije Bošnjačka književnost u 100 knjiga u izdanju Bošnjačke zajednice kulture “Preporod” 1995. godine.

Budući da integralne studije već odavno nije bilo u ponudi, profesor Maglajlić je potkraj života odlučio objaviti drugo izdanje dopunjeno novim pogledima i novim referencama o usmenoj baladi. Knjiga je, sada pod naslovom *Bošnjačka usmena balada*, trebala biti realizirana u okviru redovitih projekata Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine. Profesorova iznenadna smrt 2015. godine prekinula je posao prije okončanja, te je zadatak priređivanja povjeren kolegici dr. Nirhi Efendić, kustosici za usmenu poeziju u Zemaljskom muzeju Bosne i Hercegovine. Kolegica Efendić je savjesno posao privela kraju te je Muzej knjigu objavio 2018. godine i time zaokružio dogovoreni proces.

Novo izdanje Maglajlićeve studije sadrži nešto inoviranih pogleda, više u finesama nego u temeljnim zaključcima o poetičkom određenju bošnjačke usmene balade, određena pomjeranja nekih poglavlja s jednog mjesta na drugo, te niz referiranja na literaturu koja se pojavila nakon prvoga izdanja. Vremenski odmak od tridesetak godina ovu studiju ni na koji način nije učinio zastarjelom, štaviše, njena pozicija “bije le knjige” u izučavanju usmene balade Bošnjaka ostaje u potpunosti neokrnjena.